Diari de les idees – Nagorno Karabaj y los cambios de hegemonía en el Cáucaso

En el momento de publicar esta nueva edición del Diari de les idees, el estallido de la guerra entre Israel y Hamás nos lleva a dedicarle un avance editorial en el que analizamos las causas y las primeras consecuencias del conflicto. Lo encontrarán al final de la editorial quincenal..

La tercera guerra de Nagorno Karabaj ha acabado en menos de 48 horas, con la capitulación de los armenios ante la superioridad militar de Azerbaiyán y la pasividad tanto de Rusia como de la Unión Europea y los Estados Unidos. Aunque se trata de un conflicto que tiene sus raíces en los años veinte del siglo anterior, desde 2020 se ha convertido en el reflejo de la rivalidad entre Rusia y Turquía en la región y en la prueba de la pérdida de influencia de Moscú en el espacio puesto soviético, ahora acentuada por la guerra en Ucrania. Con casi 100.000 armenios, más del 80% de la población, forzados iniciar su exilio en Armenia, es el final amargo de un proyecto nacido hace más de treinta años a raíz de la desintegración de la Unión Soviética, cuando, aprovechando la confusión reinante en Moscú, los armenios de Nagorno-Karabaj hicieron el primer intento de deshacerse de la tutela azerí, fruto del legado estalinista.

Los orígenes del conflicto radican en la decisión de incluir en la República de Azerbaiyán esta región poblada por una gran mayoría armenia. La decisión de Stalin de unir Nagorno-Karabaj a Azerbaiyán en 1921 debe considerarse en el contexto de la cooperación entre el nuevo estado soviético y Turquía a fin de que los bolcheviques pudieran mantener su influencia en el Cáucaso después de la larga guerra civil que provocó la muerte de más de 8 millones de personas. También fue el resultado de un intento fallido de establecer un estado transcaucásico que uniera Armenia, Georgia y Azerbaiyán que fracasó tanto por las disensiones internas de los tres socios como por los intereses geopolíticos de las dos grandes potencias regionales.

Las tres décadas posteriores a la desaparición de la Unión Soviética fueron marcadas por dos guerras, la primera entre 1988 y 1994 con más de 30.000 muertos y victoria de las tropas armenias, a la que puso fin el Protocolo de Bishkek. Después vino la guerra relámpago de 2020 en la que Azerbaiyán recuperó los territorios perdidos y que acabó con la firma de un armisticio tripartito entre los dos contendientes y Rusia. No obstante, desde entonces Bakú se encontraba en una posición de fuerza y el bloqueo desde diciembre de 2022 del corredor de Lachin, la única ruta que une Nagorno-Karabaj con Armenia, era una clara señal de la voluntad azerí de poner fin a la presencia armenia en este territorio.

¿Qué ha cambiado para que se haya producido este giro abrupto de los acontecimientos en un conflicto a los que se suele definir cómo congelados? En primer lugar, el desinterés hacia este enclave de las principales potencias con intereses regionales que podrían haber mantenido el apoyo a la autoproclamada entidad independiente de Nagorno Karabaj y a su estado matriz, Armenia. Francia, los Estados Unidos y Rusia, como copresidentes del Grupo de Minsk de la Organización para la Cooperación y Seguridad en Europa (OSCE), se han ido desinteresando del conflicto sin haber conseguido un avance sustancial en su resolución política y diplomática.

Un segundo elemento deriva de las consecuencias geopolíticas y estratégicas de la invasión rusa de Ucrania. En efecto, desde 1988, las fuerzas armadas soviéticas y, posteriormente, las rusas, habían llevado a cabo una misión de interposición en el marco de las operaciones de mantenimiento de paz. Progresivamente, sin embargo, la diplomacia “fluida” que Vladimir Putin mantiene con la Turquía de Erdogan –principal potencia regional que apoya incondicionalmente Azerbaiyán–, sumada a las desavenencias con el primer ministro de Armenia, han propiciado que ahora el contingente de 2.000 soldados rusos desplegado como fuerza de interposición se haya abstenido de intervenir a pesar de tener como misión garantizar el cumplimiento de los acuerdos de 2020.

La tercera variable está conectada con la evolución de la política interna de Armenia y su proyección exterior. Así, cuando Putin empezó a ignorar de manera reiterada las peticiones de auxilio del primer ministro Nikol Pashinián en represalia por la acogida de decenas de miles de jóvenes rusos que huían la movilización decretada, Armenia inició un giro hacia una política exterior a geometría variable y una aproximación hacia la Unión Europea y los Estados Unidos, con los que incluso ha realizado maniobras militares conjuntas tensando todavía más las relaciones con Rusia.

El cuarto factor está ligado al espectacular desarrollo económico y militar de Azerbaiyán. La riqueza energética y la exportación de hidrocarburos ha propiciado la creación de unas fuerzas armadas modernas equipadas con material sofisticado adquirido a Israel, Rusia y Turquía. Además, desde el 2017, Bakú produce su propio dron kamikaze y ha equipado su infantería y aviación con vistas a la ocupación total del Alto Karabaj.

Paralelamente, desde que Rusia invadió Ucrania, Azerbaiyán ha sido el objeto de atenciones por parte de todos los bandos, convirtiéndose en uno de los grandes beneficiarios de la guerra. Así, en una visita a Bakú el año pasado, la presidenta de la Comisión Europea, Ursula von der Leyen, calificó la autócrata Ilham Aliyev como un socio energético fiable para la Unión Europea, anunció un acuerdo con Bakú para aumentar el suministro desde el gasoducto que lleva el gas del mar Caspio a Europa y señaló que Azerbaiyán tiene un enorme potencial en energía renovable eólica marina e hidrógeno verde. Ni una palabra sobre los ataques contra los derechos humanos o la corrupción generalizada del régimen.

Pero no sólo la UE está interesada en reforzar las relaciones con este país rico en petróleo y gas, situado en un cruce estratégico entre Rusia, Irán, Armenia, Georgia y el mar Caspio. La importancia creciente de Azerbaiyán se ve reflejada en el aumento de misiones diplomáticas extranjeras: si en 2005 sólo había dos docenas de ellas, ahora hay 85. También para Ankara y Beijing, con ganas de expandir su influencia a la Asia Central, Azerbaiyán es un actor clave en los proyectos energéticos, así como en el desarrollo de nuevas redes de ferrocarriles y proyectos de infraestructura y conectividad.

Por su parte, gracias a los estrechos lazos lingüísticos, religiosos y culturales –a menudo los líderes turcos describen su relación como “de una nación, dos Estados–, Turquía ha sido el principal aliado regional de Azerbaiyán desde que consiguió la independencia, aunque Bakú siempre ha procurado mantener buenas relaciones con todos los actores claves de la región, ya sea la UE, Turquía, China o Rusia. Azerbaiyán ha sabido mantener un equilibrio con este conjunto muy diverso de países —lo que le garantiza que no habrá repercusiones graves después de esta última incursión militar— porque ninguno de ellos quiere dar ventaja a sus rivales geopolíticos y alterar el frágil equilibrio del Cáucaso y de Asia Central.

Finalmente, hay que subrayar que la tensión actual entre Rusia y Armenia podría incrementarse después de que hace pocos días el Parlamento de Ereván haya ratificado el Estatuto de Roma, el tratado fundacional del Tribunal Penal Internacional, el cual emitió el marzo pasado una orden de arresto contra el presidente ruso por supuestos crímenes de guerra. Aunque Ereván ha declarado que su intención es denunciar los crímenes de guerra cometidos por Azerbaiyán en los diferentes conflictos en Nagorno-Karabaj, la noticia ha sido muy mal recibida en Moscú, como una señal más de su pérdida de influencia en una región geopolíticamente estratégica para sus intereses. En efecto, con la resolución definitiva de la cuestión de Nagorno-Karabaj (todo indica que los armenios no volverán nunca allí), Moscú no sólo pierde sus medios de presión sobre Azerbaiyán y Armenia, sino que muestra su debilidad ante Turquía que –a pesar de las alianzas de circunstancias– es su gran rival regional.

Avance editorial. De Yom Kippur a Sucot. 50 años de marasmo geopolítico en Oriente Medio

Cincuenta años después de la guerra de Yom Kippur y coincidiendo con la celebración de la fiesta de Sucot que rememora las vicisitudes del pueblo de Israel en el desierto tras la salida de Egipto, los ataques masivos de Hamás contra Israel no son casualidad. La realidad es que a Hamás se le estaba terminando el relato en un contexto geopolítico en el que sus reivindicaciones y sobre todo la atención que recibía por parte de la comunidad internacional estaban en un callejón sin salida. Necesitaba pues una dosis fuerte de atención, no sólo para justificar su relevancia interna, sino también para intentar dividir a la opinión pública y al liderazgo de los países musulmanes que se han acercado o estaban en proceso de acercarse a Israel como ahora Marruecos, Emiratos Árabes Unidos (desde los Acuerdos de Abraham), o sin ir más lejos Arabia Saudita. No es ocioso que el comunicado de apoyo de Hezbolá, financiado por Irán, miento que "[El ataque] constituye un mensaje al mundo árabe y musulmán, así como a la comunidad internacional, especialmente a aquellos que buscan normalizar las relaciones con el enemigo».

Por consiguiente, no estamos simplemente ante un ataque terrorista sino de una ofensiva de un alcance, una intensidad y un nivel de preparación estratégica y logística que amplifica los cambios de fondo que están sacudiendo el tablero geopolítico global (ver el editorial sobre Nagorno-Karabaj).

Ahora mismo, lo que preocupa es que los perdedores serán los de siempre. Por un lado, los palestinos, huérfanos de liderazgo propio, sometidos al gobierno corrupto y despreciado por Israel de Mahmud Abbás en Cisjordania y los islamistas en Gaza. Por otro, el pueblo israelí, sometido a las maniobras de un primer ministro aliado con la extrema derecha y con los partidos religiosos más radicales, asediado por la sociedad civil, pero capaz de todo por mantenerse en el poder. En un momento en el que Netanyahu estaba fragilidad por una oposición masiva a sus intentos de desmantelar del estado de derecho, esta ofensiva de Hamás supone un auténtico balón de oxígeno, ya que la oposición ya ha propuesto una unión sagrada para ganar la batalla. En próximas ediciones del *Diari de les idees* tendremos la oportunidad de analizar las diferentes variables de este ataque que puede convertirse en un conflicto a mayor escala y en diferentes frentes, ya que no se puede descartar ataques lanzados desde el sur del Líbano por parte de Hezbolá. Entre ellas, la colosal falla en el sistema de inteligencia del Shin Bet, que muchos ya califican como el 11-S de Israel, en tanto que la vigilancia de la sociedad palestina es tan sofisticada como invasiva, y la monitorización de las actividades de Hamás es una de las principales tareas de la seguridad israelí. Todo apunta pues a que los sistemas de seguridad altamente tecnologizados hayan distanciado a las agencias de seguridad israelíes de la realidad sobre el terreno y que hayan perdido de vista el factor humano (infiltraciones y obtención de datos de fuentes primarias). Dejarlo todo en manos de una de la tecnología híper sofisticada ha sido un factor clave que ha hecho posible este ataque masivo por sorpresa.

Fotografía: banco de imágenes Adobe Stock.

En este número del *Diari de les idees* ha participado Flavia Villanueva, estudiante en prácticas en el CETC.

Política internacional y globalización

Jo Inge Bekkevold NATO's Remarkable Revival But the bloc's future could look very different from its past

L'article s'emmarca en la celebració del 75è aniversari de l'OTAN en un moment en el qual s'ha produït un renaixement de l'organització que s'enfronta a un panorama geopolític completament nou, posant a prova un cop més la seva cohesió i adaptabilitat. L'autor destaca diverses raons per al retorn de l'OTAN com una aliança millorada.Primer, la guerra a Ucraïna que ha comportar que l'OTAN tornés a les seves arrels, dissuadint un Kremlin decidit a l'expansió. A més va motivar Finlàndia a abandonar la neutralitat i unir-se a l'aliança. A més, l'agressió de Rússia ha fet que els membres augmentin notablement les seves despeses de defensa l'any 2023 I ha reforçat el compromís militar dels EUA a Europa. Segon, l'ascens de la Xina, amb l'OTAN convertida en el principal fòrum per un diàleg de seguretat transatlàntic. El nou concepte estratègic de l'OTAN, adoptat a la cimera de Madrid el 2022, identifica a la Xina com un repte per als interessos, els valors i la seguretat dels seus membres. Des d'aleshores l'organització ha reforçat el diàleg i la cooperació amb els seus socis de la regió de l'Indo-Pacífic, com ara Austràlia o el Japó.Tercer, l'elecció del president dels EUA, Joe Biden, va afavorir una cooperació més fluida entre els Estats Units i els seus aliats del que havia estat amb Trump. Això no obstant, en una època d'intensificació de la rivalitat entre grans potències, l'enfortiment de la cooperació militar no és exclusiu de l'Occident euroatlàntic. A l'Àsia, l'ascens de la Xina ha portat a reforçar acords bilaterals amb els EUA. En són exemples els formats minilaterals, com ara el pacte Austràlia-Regne Unit-Estats Units (AUKUS) i el Quadrilateral Security Dialogue (Quad), al qual es podria afegir Corea del Sud. L'autor també es planteja si l'OTAN continuarà sent un pilar de l'ordre internacional en el futur en funció de com l'aliança continuï abordant els canvis en l'ordre geopolític i l'amenaça d'una Xina en ascens. Considera tres escenaris per al futur de l'OTAN: una OTAN només europea, de la qual els EUA decideixen retirar-se; una OTAN global, on tant els EUA com els seus aliats europeus traslladen les seves energies i recursos d'Europa a Àsia; o una OTAN fragmentada, on els EUA continuen compromesos amb la defensa d'Europa, però on els aliats ja no persegueixen una estratègia única i coherent.

Pol Morillas El orden internacional: ¿Más geopolítico o más plural?

La revista del CIDOB fa 40 anys i per aquest motiu publica un número especial que, sota el títol *L'ordre internacional: més geopolític o més plural?*, ofereix una radiografia del moment

actual de canvi de paradigma en les relacions internacionals. Després d'una primera revisió de l'evolució d'aquesta disciplina al llarg de les darreres quatre dècades, el monogràfic examina aspectes com ara la crisi de la democràcia i l'ordre internacional liberal, la rivalitat geopolítica entre els Estats Units i la Xina, la reconfiguració de les cadenes globals de valor, l'agenda climàtica, la diplomàcia tecnològica, la perspectiva asiàtica de l'ordre internacional, així com el concepte de política planetària i la influència de les ciutats com a actor internacional. Els articles reflexionen, des de perspectives diferents, sobre l'estat actual de l'ordre internacional, amb la finalitat de respondre una pregunta central: com fer front a les crisis, actuals i futures, en un món eminentment plural, interconnectat i en què, simultàniament, s'aguditza la confrontació geopolítica? Al seu article, Esther Barbé analitza la contestació de les normes que s'està produint a partir de tres casos concrets, és a dir, a la governança d'Internet, als debats sobre drets sexuals i reproductius i a la gestió de la migració. Per part seva, l'aportació de Richard Youngs avalua l'impacte de les tensions geopolítiques actuals sobre la regressió de la democràcia i l'afebliment de l'ordre liberal internacional. Youngs suggereix que la dinàmica general és ambivalent. L'article d'Alicia García Herrero tracta de la rivalitat estratègica entre els Estats Units i la Xina i les seves conseqüències, i argumenta que, principalment al front comercial i al tecnològic, s'està produint una bifurcació creixent entre les dues superpotències que posa fi al multilateralisme que sustentava el període d'hiperglobalització i que obligarà la UE a alinear-se amb els Estats Units. La contribució de Cristina Monge manté les esperances de reactivar la governança multilateral. Precisament perquè la lògica de la competició estratègica entre blocs fa impossible la lluita contra el canvi climàtic, Monge sosté que l'agenda climàtica és i serà multilateral, policèntrica, oberta i complexa. D'altra banda, Manuel Muñiz convida a pensar en els avenços tecnològics com a principal motor de transformació de les relacions internacionals, proposant una millora de la diplomàcia tecnològica per abordar la regulació i la governança de les tecnologies emergents i les seves conseqüències impredictibles. Sean Golden analitza com el centre de gravetat demogràfic i comercial del món s'ha desplaçat a Àsia, que no comparteix l'estatus quo de les normes abanderades actuals per Occident. La col·laboració de Sabine Ulrike Selchow revifa la noció de societat civil global, que després de la Guerra Freda va servir per ressaltar la importància de la política no partidista i l'activisme transfronterer per sobre d'unes relacions internacionals centrades en el paper del Estat. Finalment, l'article de Cathryn Clüver Ashbrook situa les xarxes de ciutats en el nou ordre internacional, en contrast amb el nacionalisme i curt termini dels estats-nació.

Robert D Kaplan Xi Jinping's death wish

En aquest article, Kaplan comença fent referència al llibre de Paul Kennedy, *The Rise and Fall of the Great Powers (Vintage,* 1987*)* on suggereix que la història global no tracta només de grans forces deterministes, sinó de les contingències poc previsibles que sorgeixen de les psicologies i decisions dels mateixos líders, que sovint prenen decisions en moments de gran tensió. La invasió d'Ucraïna ha estat el major esdeveniment geopolític des del final de la Guerra Freda, i l'autor afirma que es tracta d'una decisió molt personal que la major part de l'elit russa no pensava que anés a succeir. Probablement, l'administració de Trump no hauria optat per donar suport a Ucraïna, però Biden va decidir armar Kíev i

ara ha de decidir si vol continuar gastant desenes de milers de milions de dòlars en una guerra amb objectius limitats, sobretot perquè algunes armes estaven emmagatzemades amb vistes a una possible guerra. Tornant a Kennedy, l'autor argumenta que la seva idea més sorprenent és que el canvi en la distribució del poder és constant i, per tant, qualsevol hegemonia és fugaç. La incògnita és quan i com acabarà el domini d'una gran potència. Kaplan afirma que els Estats Units semblen capaços de frenar el seu declivi degut a l'abundància dels seus recursos naturals, les seves institucions sòlides, i la separació de poders, que juntament amb la seva democràcia dinàmica han permès superar les seves crisis internes.

Alexandra Brzozowski The Abraham Accords: Celebrating three years of regional cooperation

Segons l'autora, els Acords d'Abraham han transformat la regió donant forma a un futur més brillant per a l'Orient Mitjà, alhora que obren noves portes per a la col·laboració amb la UE, en una setmana on es compleixen tres anys des de la signatura dels acords entre Israel, els Emirats Àrabs Units (EAU) i Bahrain, sota els auspicis del govern dels EUA, als quals ara s'ha afegit el Marroc, que ha signar un acord de normalització de relacions amb Israel. L'autor afirma que aquests acords han inaugurat una nova era per a la pau i la normalització, que no només connecta els governs, sinó que també uneix ciutadans, malgrat les diferències d'idioma, creences religioses i cultures. Considera que els Acords d'Abraham han ofert una visió del potencial de la cooperació regional, com per exemple l'abast del comerç entre Israel i altres països de l'Orient Mitjà que ha augmentat un 74%. Els acords també han tingut una influència significativa en el reforç de les relacions d'Israel amb els països veïns, millorant així l'estabilitat regional. L'acord Prosperity Green & Blue entre Israel, els Emirats Àrabs Units i Jordània ha determinat que s'instaurarà a Jordània instal·lacions d'energia solar amb una capacitat per subministrar 600 megawatts d'electricitat verda a Israel mentre que una planta dessalinitzadora canalitzarà 200 milions de metres cúbics d'aigua cap a Jordània. A més, arran aquesta nova dinàmica a l'Orient Mitjà, s'ha creat l'oportunitat que els països de la regió continuïn col·laborant amb la UE, i en aquest sentit la presidenta del Parlament Europeu, Roberta Metsola, ha anunciat la creació de la Xarxa d'Acords d'Abraham, una nova aliança parlamentària transversal per assegurar el suport de la UE als Acords d'Abraham entre Israel i les nacions veïnes.

Martin Indyk & Zeid Ra'ad Al Hussein What a Saudi-Israeli Deal Could Mean for the Palestinians

L'article analitza les estratègies posades en marxa dins del govern d'Israel pels ministres d'extrema dreta Itamar Ben-Gvir i Bezalel Smotrich, per annexionar-se *de facto* Cisjordània. Aquesta agenda pretén crear un estat jueu que abasti tot el territori des del riu Jordà fins al mar Mediterrani, eliminant de manera efectiva les aspiracions nacionals palestines. El pla inclou incentivar els palestins a abandonar la zona i exercir un control accentuat sobre ells si decideixen quedar-se. D'acord amb els autors, aquest moviment podria tenir greus conseqüències per a la democràcia a Israel i l'estabilitat regional. Suggereixen que el

president dels Estats Units, Joe Biden, i el príncep hereu de l'Aràbia Saudita Mohammed bin Salman (MBS), que estan negociant la normalització de les relacions entre Israel i l'Aràbia Saudita, haurien de condicionar qualsevol acord a que Israel aturi els seus plans d'annexió a Cisjordània. Això implicaria congelar l'expansió dels assentaments, enderrocar els assentaments il·legals i transferir el territori de Cisjordània al control palestí. Aquestes accions impedirien el progrés de l'agenda d'annexió extremista i podrien donar un nou impuls a les negociacions israelo-palestines. Els autors conclouen advertint que és de la màxima urgència abordar aquesta qüestió, ja que l'agenda extremista ja està en marxa, i no fer-ho podria provocar una gran agitació regional. L'elecció entre buscar la pau amb l'Aràbia Saudita o alinear-se amb elements d'extrema dreta dins del govern d'Israel constitueix doncs una decisió crucial per al primer ministre israelià Benjamin Netanyahu.

Jennifer Brick Murtazashvili The Taliban and Central Asia

L'autora afirma que tot i que la relació entre l'Afganistan i els altres països de l'Àsia Central va començar amb confrontació i confusió, ha anat evolucionant cap a una cooperació basada en normes compartides. L'enfonsament de la República Islàmica de l'Afganistan l'agost de 2021 va afectar directament els veïns d'Àsia Central. Així, quan els talibans van prendre Kabul, l'expresident de l'Afganistan Ashraf Ghani va fugir a Uzbekistan tot i que la tensa relació de Tashkent amb Ghani va fer que posteriorment es traslladés a Abu Dhabi. Paral·lelament, alts càrrecs militars es van refugiar a Tadjikistan. Inicialment, les agències humanitàries van expressar una gran preocupació per la possibilitat que es generés un enorme flux de refugiats cap a altres països de l'Àsia Central. Tanmateix, el Tadjikistan, l'Uzbekistan i el Turkmenistan no van permetre als ciutadans afganesos mitjans entrar als seus territoris. La presència de més de 10.000 soldats russos a Tadjikistan va contribuir a mantenir l'estabilitat i protegir la frontera entre els estats d'Àsia Central i l'Afganistan. Actualment la situació ha anat evolucionant i els països veïns estan establint uns vincles cada cop més estrets amb els talibans, ja que els líders d'Àsia Central, que des de fa molt de temps prioritzen l'estabilitat per sobre de la democràcia, ara consideren els talibans com una font potencial d'ordre a la regió. Des del 2021, la relació entre els talibans i els seus veïns del nord es basa en uns interessos que es complementen. Els talibans volen desenvolupar les relacions comercials i l'activitat econòmica per alleujar l'impacte econòmic ara que s'ha esvaït l'ajuda exterior, de la qual depenia l'Afganistan durant tant de temps. Al seu torn, els estats d'Àsia Central busquen estabilitat i seguretat. Alguns països, com l'Uzbekistan, fins i tot tenen ambicions de construir grans projectes d'infraestructura i restaurar connexions profundes amb l'Afganistan per facilitar els intercanvis comercials. En definitiva, aquest període de calma permet observar els inicis d'un nou alineament regional en què Àsia Central s'està alliberant del seu passat soviètic i reprenent les seves estretes connexions històriques amb el seu veí del sud. L'autora afirma que estem assistint a l'emergència gradual d'una cooperació que aglutina uns països que durant molt de temps vivien d'esquenes però que ara estan establint una nova configuració regional.

Ulf Engel AU and G20: membership will give Africa more say on global issues

Després de set anys advocant per la plena adhesió, la Unió Africana (UA) entrarà a formar part del Grup de les vint economies industrialitzades i en desenvolupament més importants. Es converteix així en el segon bloc regional a unir-se al G20 després de l'adhesió de la Unió Europea (UE), amb 27 membres. L'autor, basant-se en la recerca sobre la UA, i en la meva experiència com a assessor de la Comissió de la Unió Africana durant 18 anys, opina que la pertinença al G20 és un complement important de les associacions estratègiques multilaterals i bilaterals existents de la unió. La UA espera utilitzar la seva pertinença al G20 per donar als Estats membres una veu més gran en qüestions globals clau, i per fer una contribució més gran a la renegociació en curs de l'ordre mundial. Però un dels reptes principals serà trobar una forma estructurada d'arribar a posicions africanes comunes i parlar en nom de tots els Estats membres. En efecte, als principals fòrums mundials de formulació de polítiques, els Estats membres de la UA no solen parlar amb una sola veu. Hem pogut comprovar-ho a l'Assemblea General de l'ONU, amb el polèmic vot africà sobre la guerra de Rússia contra Ucraïna). També als tres membres africans no permanents del Consell de Seguretat de l'ONU (el Gabon, Ghana i Moçambic) els costa de posar-se d'acord. Per sort, en un nombre limitat d'àmbits polítics, la UA ha aconseguit arribar al que anomena "posicions comunes". Aquestes s'han creat i legitimat de diferents maneres, i tenen un efecte jurídic vinculant, majoritàriament difús, sobre els estats membres. La més destacada d'aquestes posicions comunes és l'acord Ezulwini de 2005 sobre la reforma del Consell de Seguretat de l'ONU per augmentar la representació africana al consell i dotar el continent de dos llocs permanents amb dret a veto. Però també hi ha posicions comunes a altres qüestions globals importants. Entre aquestes figuren la mineria, l'agenda per al desenvolupament després del 2015 i la recuperació d'actius procedents de fluxos financers il·lícits. Tot i això, l'autor assenyala per desenvolupar més posicions comunes, els 55 Estats membres de la UA haurien de delegar més sobirania estatal a la unió. De l'experiència de la UE se'n poden extreure algunes lliçons, ja que ha desenvolupat més de 300 posicions comunes. En definitiva, la pertinença al G20 representa una gran oportunitat. Però cal reforçar els intents d'Àfrica de parlar amb una sola veu. A més, és important comptar processos de coordinació entre ministres de finances i governadors de bancs centrals, entre d'altres. Això garantirà que la UA aprofiti la pertinença a una plataforma mundial de negociació i presa de decisions.

Federico Larsen Se vince Milei, l'Argentina compirà una (mezza) rivoluzione geopolitica

L'article analitza el programa de política exterior del candidat de l'extrema dreta, favorit inesperat a les eleccions presidencials d'octubre i argumenta que conté alguns elements que contrasten totalment amb les prioritats diplomàtiques argentines dels darrers dos-cents anys, mentre que d'altres expressen continuïtat amb un dels dos pols entre els quals oscil·la el pèndol de Buenos Aires. El candidat d'extrema dreta està guanyant popularitat a les eleccions presidencials argentines i representa un vot de protesta contra els partits

tradicionals. La seva plataforma política és radicalment diferent de la dels darrers dos-cents anys de política exterior argentina, però alguns elements reflecteixen continuïtat amb el passat. Milei proposa l'eliminació del Banc Central d'Argentina, l'adopció del dòlar dels EUA com a moneda nacional i la privatització de les empreses estatals. A més, proposa la introducció de vals per als serveis sanitaris i educatius, que actualment són gratuïts, i dóna suport a una posició conservadora en qüestions socials com la criminalització de l'avortament i la revisió de condemnes als soldats culpables de crims de lesa humanitat durant l'última dictadura. La seva política exterior és controvertida, especialment pel que fa a les Malvines/Falkland. Milei va afirmar que respectarà els drets dels illencs, una posició en desacord amb la política argentina que no reconeix cap dret d'autodeterminació dels illencs. Aquesta proposta també ha suscitat crítiques a l'estranger. Milei s'oposa decididament al socialisme i té estrets vincles amb el moviment conservador internacional, inclòs el Fòrum de Madrid, que condemna l'expansió del comunisme a Amèrica Llatina. A més, ha afirmat que no vol comerciar amb la Xina i que el considera un país comunista, tot i que la Xina sigui un soci comercial vital per a l'Argentina. Una altra característica de la seva agenda és l'èmfasi en l'aliança estratègica amb Israel, en part a causa de la presència de la comunitat jueva més gran d'Amèrica Llatina a Buenos Aires. Milei aposta per una política econòmica ultraliberal, amb la privatització de les empreses estatals i la reducció dels impostos a les importacions, tot i que aquestes propostes plantegen preocupacions per una possible crisi econòmica com la dels anys noranta. Les seves posicions i el seu estil retòric provocador han despertat fortes reaccions tant a nivell nacional com internacional, amb acusacions d'antisocialisme i comparacions amb personatges històrics controvertits. En conclusió, Milei representa un punt d'inflexió radical en la política argentina amb propostes controvertides tant a nivell nacional com internacional, i el seu èxit electoral genera incertesa sobre el futur de la política exterior i econòmica argentina.

Stephen M. Walt The Morality of Ukraine's War Is Very Murky

L'article analitza les complexitats morals que envolten el conflicte a Ucraïna. Tot i que és moralment convincent donar suport a Ucraïna en la seva lluita contra l'agressió russa, l'autor argumenta que el cas moral no és senzill i ha de considerar els costos potencials i la probabilitat d'èxit. L'article destaca que les polítiques occidentals sí que van tenir un paper en el conflicte i Ucraïna, tot i que és una democràcia, té alguns elements desagradables. Posa en dubte la creença que el resultat del conflicte tindrà profundes implicacions globals. L'autor suggereix que la recerca de la pau, fins i tot si les perspectives són escasses, està moralment justificada per evitar més destruccions. No obstant això, els partidaris de la línia dura argumenten per augmentar el suport a Ucraïna, que no necessàriament pot portar a un resultat favorable. L'article conclou demanant la humilitat i la consideració dels possibles danys a llarg termini causats per enfocaments intransigents al conflicte. Walt subratlla que no es pot imputar la responsabilitat moral de la guerra en aquells que van advertir sobre els perills de l'expansió oberta de l'OTAN, sobre els riscos d'interferir massa obertament en la política interna d'Ucraïna i van argumentar que els esforços irresponsables per armar Ucraïna podrien ser contraproduents. Putin és el responsable d'iniciar la guerra i de com Rússia l'ha portat a terme, però part de la culpa d'aquesta tragèdia la tenen els d'Occident que van rebutjar totes aquelles advertències anteriors

sobre cap a on podrien conduir les seves polítiques. Tenint en compte que molts d'aquests responsables polítics es troben entre els que són més partidaris de continuar la guerra i augmentar el suport occidental, hom es pot preguntar-se si els seus consells faran tant de mal a Ucraïna avui com ho van fer en el passat.

Seymour Hersh Zelensky's bad moment

L'autor argumenta que segons informes d'intel·ligència sobre el terreny i informació tècnica, alguns membres clau de la comunitat d'intel·ligència dels Estats Units creuen que el desmoralitzat exèrcit ucraïnès ha renunciat a la possibilitat de trencar les tres línies de defensa russa, sobretot a causa de la presència de mines, i està enterrant els plans d'expandir la guerra a Crimea i a les quatre províncies que Rússia es va annexionar. Cada cop semblen més convençuts que l'exèrcit ucraïnès ja no té cap possibilitat de guanyar. L'autor considera que la guerra continua per la insistència de Zelenski, i no es parla d'un alto el foc ni hi ha cap interès en establir negociacions de pau. La intel·ligència nord-americana suggereix que la campanya militar en curs ha comportat pèrdues importants i pocs avenços. També suggereix que la postura agressiva del govern dels Estats Units cap a Rússia i la Xina ha provocat una divisió important dins la comunitat d'intel·ligència dels Estats Units. Així, algunes oficines de la CIA s'han negat a participar en el National Intelligence Estimates (NIE) a causa de desacords polítics sobre l'agressiva política exterior. Aquesta divisió també s'ha fet evident en la valoració de l'actual guerra a Ucraïna. Si bé els analistes de la CIA s'han mostrat escèptics sobre les perspectives d'Ucraïna, l'Agència d'Intel·ligència de Defensa (DIA) és més optimista sobre els èxits militars d'Ucraïna. L'autor adverteix que aquesta divergència en les valoracions no ha rebut una atenció significativa als mitjans dels Estats Units. Els Estats Units han estat proporcionant un suport financer substancial a Ucraïna per finançar la guerra, però hi ha una frustració creixent entre els líders de nacions en desenvolupament que consideren que aquest finançament està desviant recursos per abordar qüestions globals com el canvi climàtic i la pobresa.

Catalunya, España, Europa

Política&Prosa El cost polític de la investidura de Pedro Sánchez

L'editorial de la revista *Politica&Prosa* analitza els resultats electorals del 23J i l'actual procés de negociacions per formar govern, i afirma que han provocat un moment de confusió entre dues realitats. D'una banda, la distribució de forces al nou Congrés dels Diputats ha situat els partits independentistes catalans en una posició central, decisiva, de cara a la conformació de la majoria necessària per investir un nou president del govern central. Això, tanmateix, no s'ha produït gràcies a un resultat esclatant d'aquestes forces, sinó tot el contrari. Aquest rol determinant en la política general ha trobat l'independentisme en un dels seus moments més baixos de forma i de força. Els resultats del 23J han proporcionat als dirigents independentistes una oportunitat d'or per reviure el

país del procés, per situar el comptador altre cop al 2017 i reforçar el miratge de la seva fortalesa, ocultant oportunament la feblesa evident del moviment. Aquest joc de prestidigitació sembla haver funcionat perfectament entre alguns sectors polítics de Madrid, alguns emmirallats per la retrobada centralitat de l'independentisme, altres delerosos de retrobar un contrincant que en el passat els ha proporcionat magnífics rèdits electorals. S'està assistint doncs a una acumulació de confusions, de jocs de miralls, que responen a la necessitat de l'independentisme d'aparèixer més fort del que realment és, de tal manera que pugui assegurar-se el cobrament del preu més alt al seu suport a Pedro Sánchez en una eventual investidura. Per part de la dreta, sembla evident que l'acceptació del plantejament independentista és més cínic i busca afeblir les possibilitats d'un nou govern d'esquerres a l'hora que li serveix per amagar la pròpia impossibilitat del candidat del PP d'obtenir una majoria al Congrés per a la investidura. Tot plegat genera un canvi profund en l'eix de la conversa política que havia dominat fins al moment i que fou clau en la victòria insuficient de Feijóo el 23J. En el plànol general, el que havia de ser un moment que fes evident que el PP de Feijóo no podia comptar amb cap altre aliat que l'extrema dreta de Vox, ha acabat donant el protagonisme absolut a la discussió sobre l'amnistia. La pressió combinada dels independentistes i la dreta situa la negociació per a la investidura de Sánchez en un congost que s'anirà estrenyent a cada pas. El problema en aquesta mena de situacions és que arribi el moment en el que sigui tan dolent la culminació de l'acord com el fer-se enrere. És a dir, que les demandes dels independentistes arribin a ser inassumibles per als partits del govern, però que s'hagi imposat el marc de l'amnistia (ben atiat per Aznar i els seus) i, per tant, la repetició electoral comporti un risc igualment inassumible per a l'esquerra. Arribats a aquesta situació caldria triar entre conformar un govern feble, inestable i de curta durada que portés a unes eleccions avançades on la dreta arrasés, o anar a repetir unes eleccions on s'enfrontarien els "defensors" d'Espanya i els que estaven disposats a "vendre-la" a canvi de seguir al govern.

The Economist The definition of Europe has always been both inspiring and incoherent

L'article de *The Economist* explora la complexa qüestió de definir Europa, tant geogràficament com conceptualment, i la seva importància en el context de la futura ampliació als països dels Balcans. Tot i que Europa es considera normalment un continent, està geogràficament vinculada a Euràsia, la qual cosa fa que les seves fronteres, especialment a l'est, siguin ambigües. S'han utilitzat diversos criteris, com ara factors culturals, polítics i històrics, per definir Europa, però sovint condueixen a confusió i debat. La definició d'Europa és crucial per als països que desitgen ser membres de la UE, ja que afecta els seus criteris d'elegibilitat i d'adhesió. L'evolució històrica de la idea d'Europa, des dels antics grecs que la contrastaven amb Àsia fins a les nocions modernes basades en la integració política i econòmica, ha influït en aquesta definició. Si el propòsit inicial de la UE era prevenir els conflictes intraeuropeus i promoure la cooperació econòmica, amb el temps, l'expansió i la integració de la UE han plantejat preguntes sobre qui pertany al club. Les dinàmiques de la Guerra Freda van tenir un paper important en la determinació de la primera adhesió, mentre que les polítiques posteriors de la UE com la lliure circulació i la unió monetària van crear nous reptes i divisions. Les crisis recents, com la crisi de l'euro i

els problemes migratoris, han fet que els estats membres de la UE siguin més prudents a l'hora d'admetre nous membres. No obstant això, les preocupacions geopolítiques, com la guerra d'Ucraïna, la competició amb la Xina, la migració i el canvi climàtic, han tornat a centrar l'atenció sobre la ubicació geogràfica d'Europa com a factor definidor. En darrer terme, aquest enfocament renovat cap a la geografia pot influir en les discussions sobre l'ampliació de la UE i les consideracions sobre qui pertany a la UE.

Juan Antonio Sanz La UE opta por la Europa geoestratégica con la adhesión de Ucrania frente a la Europa económica

La prioritat de l'adhesió d'Ucraïna a la Unió Europea anteposa els interessos geopolítics i de seguretat de la UE als econòmics i aprofundeix en la divisió de blocs de què va ser testimoni Europa en altres temps. La UE aposta per estendre les fronteres fins a l'últim confí europeu amb la intenció expressa de contenir l'eventual avenç de potències competidores, especialment Rússia. L'aposta dels falcons europeus per tenir Ucraïna com a escut i frontera més oriental de la UE òbvia el gran esforç que suposarà aquesta incorporació i les bretxes de desigualtat que s'obriran al si de la Unió quan aquest país acapari la major part de les ajudes europees. I davant les dificultats legals que suposa l'admissió d'un país trastocat per la guerra, la UE sembla disposada a saltar-se totes les regles i reformar la seva essència, tal com es va repuntar a la reunió informal del Consell Europeu a Granada. L'ampliació és una inversió geoestratègica en pau, seguretat, estabilitat i prosperitat afirma la declaració final i la UE es mostra així llesta per defensar el seu paper de superpotència regional, absorbint pràcticament tots els països que quedaven sense alinear al vell continent, des dels Balcans Orientals a Ucraïna. L'obertura de les portes de la UE a Ucraïna és l'única sortida que veuen alguns dels membres de la Unió a la guerra i fins i tot podria suavitzar l'impacte de l'eventual pèrdua de part del seu territori com a sacrifici geopolític inevitable davant les demandes de Moscou d'un tallafoc entre la Federació Rússia i l'OTAN-UE. Ara bé, l'eventual adhesió d'Ucraïna està aixecant moltes espines entre alguns dels socis de la Unió, que no es deixen portar per la publicitat de Brussel·les ni pels missatges d'optimisme desmesurat entre alguns dels 27 per tornar a ampliar la UE el pati davanter de Rússia. Si voleu accelerar la incorporació d'Ucraïna a la UE caldrà saltar-se molts dels criteris del procés d'adhesió. Països com Hongria o Polònia veuran justificats els seus recels si Ucraïna passa la prova amb ajuda i eludint els exàmens. Encara que són molts els avenços aconseguits en els darrers temps per Ucraïna per adequar-se a les normes comunitàries, encara hi ha mancances molt agudes en els àmbits de la governabilitat, les institucions públiques, el poder judicial, el sistema de partits, la protecció de minories i els seus llengües, per no parlar de la corrupció. D'altra banda, l'entrada d'Ucraïna a la UE significaria de moment la pèrdua del 20% de les ajudes agrícoles per als països que ara les perceben i també s'estima en 186.000 milions d'euros la suma que Ucraïna rebria de les arques comunitàries als primers set anys després de la seva entrada a la UE. El càrrec per afegir els nou aspirants principals al pressupost actual de la UE rondaria els 256.800 milions d'euros. En aquestes circumstàncies, la UE no podrà eludir una reforma total dels seus pressupostos i polítiques econòmiques. Per més que s'aposti per una estratègia de seguretat diferent de la que actualment regeix a Europa, si l'economia no fa arrencar aquest motor, el fracàs seria inevitable. Sense pretendre-ho, els ucraïnesos

podrien ser els causants de la refundació de la UE.

Emilia Tudzarovska EU enlargement—back to the future

A finals del mes de setembre es va publicar l'informe *Sailing on High Seas: Reforming and Enlarging the EU for the 21st Century* redactat per l'anomenat grup dels 12 que inclou recomanacions per a propres reformes institucionals. La guerra d'Ucraïna ha obert una finestra d'oportunitat a l'adhesió dels Balcans occidentals on el nou enfocament preveu un procés flexible de reforma i ampliació de la UE, que comportaria més transferències de la unanimitat al vot per majoria qualificada (QMV) en les decisions del Consell de la UE. No obstant això, la política exterior, de seguretat i de defensa continuaria sent objecte de vetos nacionals i una xarxa de seguretat de sobirania permetria als estats membres articular els seus interessos nacionals en les decisions preses per QMV. L'entusiasme per a una unió més àmplia i profunda és nou, i té les seves arrels en la noció d'una Europa geopolítica que exerceix la seva autonomia estratègica per a poder gestionar una gran quantitat de crisis. Tot i això, els reptes de l'ampliació seran importants mentre la UE sigui vista com una fortalesa de cercles concèntrics, juntament amb l'escepticisme que l'ampliació pugui diluir el projecte europeu. L'autora recorda la dolorosa lliçó del col·lapse de Iugoslàvia, on la política exterior europea va romandre fragmentada quan calia portar l'equilibri a un nou ordre internacional. A més, afegeix que l'informe suggereix la creació d'una nova oficina independent per combatre la corrupció. En definitiva, argumenta que s'hauria d'abraçar el nou enfocament d'una UE geopolítica favorable a l'ampliació on els nous ciutadans europeus puguin aprendre a exercir els seus drets amb el sentit de pertinença a un interès col·lectiu europeu.

Benoît Bréville Cynisme à Lampedusa

Arran de les darreres arribades massives de migrants a Lampedusa, amb uns serveis d'acollida desbordats, uns partits de dreta denunciant una invasió, una esquerra dividida, i unes capitals europees que es culpen mútuament, l'autor es planteja com es percep aquesta situació des d'Àfrica? Quan periodistes i dirigents polítics es dignen a esmentar els països de partida, només és per distingir entre els «refugiats», que han deixat un país en guerra i mereixen una mica d'atenció, i els «migrants», les motivacions econòmiques dels quals no ho poden justificar. Així per exemple, els motius que poden empènyer un africà a abandonar el seu país són generalment formulats pels mitjans de comunicació en termes tan vagues que perden tot el sentit: "fugir de la pobresa", "trobar un futur millor". Als països d'origen, aquestes paraules fan referència a una realitat tangible. El dels acords pesquers que autoritzen els europeus i els xinesos a buidar els oceans amb els seus vaixells d'arrossegament capaços de retornar en un sol viatge el que recull un vaixell local en un any. El de l'acaparament de terres, amb la seva processó d'inversors estrangers que expulsen els pagesos per promoure millor els cultius comercials en detriment dels cultius de subsistència. El de l'escalfament global, que afecta les collites, amb estacions humides més curtes, inundacions i sequeres més freqüents, l'extensió de la desertificació i l'augment del nivell del mar que erosiona les costes i salinitza el sòl. Vistes des d'Àfrica, les polítiques

europees destaquen per la seva hipocresia. A banda de discursos marcials, acords, convencions i oficines d'informació organitzen l'emigració de treballadors per compensar l'escassetat de mà d'obra i l'envelliment de la població a Europa. França fa venir metges senegalesos, Itàlia fa una crida a treballadors de la construcció algerians i ivorians, Espanya utilitza treballadors de temporada marroquins en l'agricultura i el turisme. Pel que fa a Alemanya, recentment ha anunciat l'obertura de cinc centres de contractació per a treballadors altament qualificats, a Ghana, el Marroc, Tunísia, Egipte i Nigèria. En definitiva, els europeus estan fent la seva compra entre graduats tot alimentant diverses calamitats. Víctimes de molts desastres, i després d'haver provat moltes altres solucions, els joves s'han de decidir a emprendre el camí cap al Vell Continent i en arribar a Lampedusa troben la porta tancada.

Mira Milosevich-Juaristi Nagorno Karabaj: la guerra local y las rivalidades regionales y globales

La tercera guerra de Nagorno Karabakh ha acabat en menys de 48 hores, amb la capitulació dels armenis davant la superioritat militar de l'Azerbaidjan i la passivitat tant de Rússia com de la Unió Europea i els Estats Units. Tot i que es tracta d'un conflicte local de llarga data, des del 2020 s'ha convertit en el mirall de la rivalitat entre Rússia i Turquia a la regió i del declivi de la influència de Moscou a l'espai post soviètic ara accentuat per la guerra a Ucraïna i el conflicte entre Rússia i Occident. Els orígens del conflicte de Nagorno Karabakh es remunten a la decisió de la Unió Soviètica d'incloure una regió poblada per majoria armènia a la República d'Azerbaidjan. A finals de la dècada dels 80, els armenis van començar a exigir la transferència de Nagorno Karabakh a Armènia, cosa que Moscou mai va acceptar. L'afebliment i el col·lapse final de l'URSS van facilitar el començament de la primera guerra de Nagorno Karabakh entre 1988 i 1994, que va acabar amb una victòria armènia. La segona guerra va esclatar el 2020, quan les forces àzeris van recuperar territoris prèviament perduts a Nagorno Karabakh i els seus voltants. A la primera guerra el paper de Rússia va ser clau tant en termes militars –va recolzar decisivament Armènia– com en la posterior negociació de l'alto el foc. Tot i això, la segona guerra va posar en relleu el paper de Rússia com a piròman i bomber del conflicte, així com el creixent i decisiu suport de Turquia a l'Azerbaidjan. A la segona guerra de Nagorno Karabakh, la victòria àzeri es va deure principalment a Turquia que, des de l'inici del conflicte als anys 80, ha donat suport a l'Azerbaidjan amb qui comparteix estrets llaços ètnics, culturals i econòmics. Els líders turcs descriuen la relació entre Turquia i Azerbaidjan com "d'una nació, dos Estats". La justificació inversemblant de l'operació antiterrorista de Bakú suggereix que l'Azerbaidjan, recolzat per Turquia, ha vist una oportunitat de tornar el territori que se li va regalar durant l'època soviètica i que els armenis havien recuperat durant la primera guerra de Nagorno Karabakh. Turquia, que ja el 2020 va desafiar de manera més oberta la influència russa a l'espai post soviètic (precedit pels Líbia i Síria, on els dos països donen suport als contendents oposats als conflictes), ha vist una excel·lent oportunitat per demostrar que Moscou , enfocada a la guerra a Ucraïna, ha perdut l'estatus del mediador més important entre armenis i àzeris. La tercera guerra de Karabakh reflecteix com la participació internacional, i especialment occidental, en aquest conflicte, ha fracassat. Tant Turquia com Rússia han tractat amb afany d'eludir el Grup de Minsk de

l'OSCE (compost per França, Rússia i els EUA) que es va establir a la dècada de 1990 per trobar una solució pacífica al conflicte de Nagorno Karabakh. Els líders polítics europeus i nord-americans han condemnat la bel·ligerància de l'Azerbaidjan, però la UE necessita aquest país per continuar amb la diversificació de proveïdors dels hidrocarburs en el context de la guerra a Ucraïna. La capitulació dels armenis és la prova de la pèrdua de la influència de Rússia a la regió, l'auge de la "reimperialització" de Turquia, però si alguna cosa han demostrat els darrers 30 anys d'aquest conflicte és que ni la guerra ni la pau són definitius.

Sossie Kasbarian Nagorno-Karabakh: Azerbaijan's energy wealth gives it de facto impunity for ethnic cleansing

Una missió de les Nacions Unides va arribar a Nagorno-Karabakh a principis d'octubre i va descobrint que la majoria de ciutats i pobles estaven deserts. Això va seguir l'assalt militar de l'Azerbaidjan a la regió dues setmanes abans, que va provocar el desplaçament gairebé total dels armenis ètnics que hi havien viscut durant mil·lennis. Abans de l'assalt, els armenis de Nagorno-Karabakh van ser assetjats durant mesos a causa del bloqueig àzeri. Després de mesos de fam, l'Azerbaidjan va llançar un atac, matant centenars de soldats armenis i prenent el control de zones estratègiques. L'alto el foc posterior va requerir que els armenis es desarmessin i es reintegressin a l'Azerbaidjan. L'autora afirma que aquesta situació posa de manifest la violència i la despossessió que viuen els armenis, ja que el govern de l'Azerbaidjan, encapçalat pel president Ilham Aliyev, ha promogut l'odi ètnic i l'eradicació cultural dels armenis. Les atrocitats comeses per les tropes d'Azerbaidjan durant la guerra de Nagorno-Karabakh del 2020 estan ben documentades. La influència internacional de l'Azerbaidjan, alimentada per la riquesa del petroli i el gas i el suport de Turquia, li ha permès donar forma al seu relat, referint-se al conflicte com a «operacions antiterroristes» contra «separatistes» i «rebels ètnics armenis». La «diplomàcia del caviar» de l'Azerbaidjan i les companyies energètiques internacionals li han proporcionat amb impunitat malgrat les acusacions de crims de guerra. La resposta de la comunitat internacional ha estat limitada, en part a causa dels interessos econòmics occidentals a l'Azerbaidjan. El focus en la crisi humanitària corre el risc d'eclipsar la neteja ètnica i la complicitat que la van permetre, posant de manifest els reptes d'un «ordre basat en regles» impulsat per interessos econòmics i geopolítics.

Jonathan Packroff Germany's reunification, 33 years on: East-West divide persists

Trenta-tres anys després de la reunificació alemanya, encara es poden veure les disparitats de riquesa i benestar entre els antics *länder* occidentals i orientals, L'autor afirma que tres dècades després els resultats de la política econòmica comunista encara afecten la situació a les regions orientals del país i així, mentre la mitjana d'ingressos per llar a l'Alemanya Occidental suposa una riquesa neta de 127.900€ a l'Alemanya de l'Est només és de 43.400€, segons dades de 2021 del Banc central alemany. Economistes com Marcel Fratzcher, director de l'Institut Alemany d'Investigació Econòmica (DIW), demanen una

reforma de l'impost sobre el patrimoni i les successions per tal de crear una «herència mínima» a cada jove adult, en augmentar els impostos sobre les grans herències privades, mentre que abonar 20.000 euros als joves quan fan 18 anys permetria de traslladar la riquesa de l'Oest cap a l'Est al llarg del temps. Tot i que el govern alemany és en principi favorable a aquesta mesura no la podrà portar a terme ja que qualsevol augment dels impostos es veu bloquejat pels socis de la coalició liberal FDP. A més, un altre punt que destaca l'autor és l'impacte de l'emigració, ja que un dels majors problemes ha estat l'èxode cap a l'Oest de joves de les zones orientals del país, ja que els salaris hi són significativament més baixos, la qual cosa ha provocat una greu escassetat de mà d'obra. És per això que diu que la integració i la immigració o fins i tot la migració de retorn a Alemanya de l'Est és un factor central per assolir la prosperitat econòmica en el futur.

Democracia, diversidad y cultura

Jan Zielonka Social democracy versus the nativist right

En aquest article, Jan Zielonka assenyala que la socialdemocràcia s'enfronta a reptes molt importants en la mesura que els partits xenòfobs de dretes cada cop tenen més suport a tot Europa. Factors econòmics com l'augment de la desigualtat, la pobresa i la disminució dels serveis públics han contribuït a la disminució de l'atractiu de la socialdemocràcia, ja que molts d'aquests problemes s'han agreujat durant períodes de govern socialdemòcrata i cristianodemòcrata. Per tornar a dominar l'escenari polític, l'autor argumenta que els socialdemòcrates han d'oferir una visió més atractiva de la societat que la dreta radical. Tot i que ambdós bàndols parts critiquen l'economia neoliberal, difereixen en qüestions com la vida familiar i el paper de l'estat i la nació. Zielonka afirma que els socialdemòcrates han de contrarestar la visió de la dreta que fusiona l'estat i la nació promovent idees com la governança multinivell, la interculturalitat i la justícia transnacional. La dependència de la socialdemocràcia de la democràcia centrada en l'estat i els símbols nacionals està arrelada a la història intel·lectual de la postguerra. Tanmateix, aquesta visió ha mostrat defectes, especialment a l'hora d'abordar els reptes transnacionals, com el canvi climàtic i la globalització. L'era digital i la revolució d'Internet han desafiat encara més el sistema basat en l'estat, i obliguen els socialdemòcrates a repensar el seu enfocament. Han de trobar solucions per governar l'era digital, assegurant la democràcia, les polítiques socials i la sostenibilitat mediambiental i alhora compartir el poder amb els actors locals i transnacionals i promoure vincles col·lectius que van més enllà de la nació com a comunitat imaginada. En definitiva, Zielonka assevera que els socialdemòcrates han d'abraçar el canvi i l'experimentació i oferir una visió alternativa convincent per contrarestar l'auge dels partits de dreta radical a Europa. Això requereix innovació intel·lectual i una reavaluació del paper de l'estat-nació en el món interconnectat d'avui.

Samuel Gregg L'Occident doit retrouver le sens de son histoire

En aquest article, l'autor assenyala que si Occident dubta de si mateix, és tant perquè és atacat des de dins per ideologies que soscaven els seus fonaments intel·lectuals i morals

com perquè oblida les seves arrels històriques i filosòfiques. Aborda diversos punts importants sobre el desenvolupament cultural, la identitat occidental, els dubtes dins dels països occidentals, la influència creixent de l'emotivitat sobre la raó, l'ecologisme radical, les relacions entre Occident i altres cultures, la digitalització de la vida, el poder continuat dels Estats Units i les arrels del seu poder. L'autor destaca que totes les cultures estan en constant evolució, combinant la continuïtat amb el passat i la introducció de noves idees. Això ha estat una font de poder per a les nacions occidentals, encara que els dubtes i l'autocrítica actuals poden soscavar aquest poder cultural i institucional. Argumenta que Occident es caracteritza per la seva recerca de la veritat a través de la raó, i que el rebuig de la raó a favor de l'emotivitat podria contribuir al seu declivi. Pel que fa a la relació entre Occident i altres cultures, l'autor assenyala que els països no occidentals tenen una actitud ambigua cap a Occident, tant atrets per la seva forma de vida com contraris al seu intervencionisme moral. Suggereix que la universalitat dels valors occidentals podria ser la base per a millors relacions entre les cultures occidentals i no occidentals. També aborda el tema de la digitalització de la vida, que pot accelerar la participació dels individus en diversos àmbits, però també reduir el pensament acurat i crear una sobrecàrrega d'informació inexacta. En darrer terme, l'autor reflexiona examina diversos aspectes del desenvolupament cultural, la identitat occidental i els reptes que s'enfronta avui a Occident, alhora que subratlla la importància de la raó i els valors fonamentals per mantenir la seva influència.

Yascha Mounk Where the New Identity Politics Went Wrong

L'article analitza la influència creixent d'un conjunt d'idees sobre la raça, el gènere i l'orientació sexual, sovint anomenada *woke* o *síntesi d'identitat* a les universitats, diaris, organitzacions sense ànim de lucre i empreses. L'autor afirma que aquestes idees han dividit la gent en dos camps: els que les critiquen com una forma de marxisme cultural i els que les defensen per qüestió de justícia i decència. L'article traça els orígens d'aquestes idees en pensadors com Michel Foucault, Edward Said, Gayatri Chakravorty Spivak i Derrick Bell, que van contribuir a una visió del món que posa èmfasi en l'anàlisi del discurs, les categories d'identitat essencialistes i les polítiques basades en interessos de grups. Destaca com aquestes idees han influït en la política progressista, les xarxes socials i la formació sobre diversitat al si de les empreses. Tanmateix, també suscita preocupacions sobre les possibles trampes d'aquesta ideologia, inclosos els conflictes interns dins d'organitzacions progressistes, la posada en marxa de polítiques públiques divisives i el risc de crear una societat que destaqui les diferències per sobre dels valors compartits i els objectius comuns. En darrer terme, Mounk adverteix que tot i que l'objectiu del *wokisme* és posar remei a la injustícia històrica pot engendrar una societat centrada en les diferències i en la competició per als recursos i el reconeixement i pot no conduir a una igualtat genuïna sinó a perpetuar les divisions entre diferents grups identitaris.

Economía, bienestar e igualdad

The Economist Meet the world's new arms dealers

Aquest article de *The Economist* repassa els canvis que s'estan produint en el mercat de la venda d'armament. Els cinc venedors d'armes més grans del món (Estats Units, Rússia, França, Xina i Alemanya) són responsables de més de les tres quartes parts de les exportacions. Tot i això, els nous fabricants comencen a estrènyer el setge d'aquesta vella guàrdia. Estan traient el màxim partit de les oportunitats creades pels canvis geopolítics, i es beneficien de la invasió russa d'Ucraïna. Així, Corea del Nord té capacitat per proporcionar una gamma més àmplia de drons i míssils com el KN-23, que és gairebé una rèplica del míssil balístic rus Iskander, podria oferir obusos autopropulsats i sistemes de llançacoets múltiples. I si la indústria armamentista nord-coreana està rebent un gran impuls gràcies a la guerra d'Ucraïna, al seu enemic del sud les coses encara li van millor. En els darrers cinc anys, el país ha ascendit al novè lloc en la classificació de venedors d'armes elaborada per l'Institut Internacional d'Estudis per a la Pau d'Estocolm (SIPRI) i el govern sud-coreà aspira a convertir el país en el quart exportador més gran de armes del món el 2027. Si Corea del Sud encapçala de manera indiscutible la classificació dels nous exportadors d'armes, el segon lloc és per a Turquia. Des que va arribar al poder el 2002, el Partit de la Justícia i el Desenvolupament (AKP) ha invertit grans quantitats de diners al seu sector de defensa. L'objectiu d'aconseguir una gairebé autarquia en la producció d'armes s'ha tornat els últims anys més urgent després de la imposició de sancions nord-americanes i europees (les primeres, imposades el 2019 després que Turquia, membre de l'OTAN, comprés míssils terra- aire russos S-400). Segons el SIPRI, les exportacions d'armes de Turquia van augmentar entre el 2018 i el 2022 un 69% en comparació del quinquenni anterior, i la seva quota al mercat mundial d'armes es va duplicar. D'acord amb un informe publicat al juliol per un organisme industrial local, el valor de les exportacions aeroespacials i de defensa va augmentar el 2022 un 38%, en comparació de l'any anterior, i va assolir els 4.400 milions de dòlars. L'objectiu per a aquest any és arribar als 6.000 milions de dòlars. Corea del Sud i Turquia s'han beneficiat de les dificultats dels seus principals competidors. Entre el 2018 i el 2022, les exportacions d'armes de Rússia van ser un 31% inferiors a les del quadrienni anterior, segons el SIPRI. El país s'enfronta a caigudes més grans a causa de la tensió que la seva guerra d'agressió està exercint sobre els sectors de defensa, l'aïllament geopolític i els esforços de dos grans clients (Índia i Xina) per reduir la dependència de l'armament rus. L'Índia, que havia estat el client més important de Rússia, va reduir les compres d'armes russes en un 37% en el període 2018-2022. Pel que fa a la Xina, més de la meitat de les exportacions d'armes en el període 2018-2022 es van dirigir a un sol país, Pakistan, que considera un aliat contra l'Índia. Segons el SIPRI, la Xina cobreix gairebé el 80% de les principals necessitats d'armes del Pakistan. militars, els clients es van cansar de la mala qualitat dels productes, i això va obrir una porta al creixement de Turquia com a subministrador d'aquest tipus d'armament.

Sarah O'Connor Net zero was never going to be an easy win for workers

L'article ressenya com polítics com Joe Biden consideren que el camí cap a les emissions

zero està ple d'oportunitats laborals i com el líder de l'oposició laborista al Regne Unit, Kei Starmer, també afirma que la transició verda podria retornar l'esperança a les comunitats colpejades per la desindustrialització dels anys vuitanta. L'autora, però, desconfia d'aquest relat perquè creu que el camí serà difícil i implicarà compromisos que els responsables polítics preferirien eludir. Segons els càlculs de l'FMI, la transició verda només mplicaria la «reassignació» de l'1% de l'ocupació a les economies avançades durant la primera dècada, i del 2,5% als mercats emergents. Això és molt inferior a la transició de la indústria manufacturera cap als serveis que es va produir a la dècada de 1980, que va suposar un canvi del 4% per dècada. D'altra banda, aquesta «reassignació» no és fàcil per qüestions com a geografia, ja que l'OCDE revela que els llocs de treball verds es troben de manera desproporcionada a les regions econòmicament més dinàmiques. Després hi ha la qüestió del reciclatge; on l'OCDE va trobar que només el 12% de les persones que treballen en indústries contaminants participen en activitats de formació permanent, en comparació amb el 19% de les persones amb feines «neutres» i «verdes». Per als sindicats la clau no és assegurar-se que els treballadors tinguin veu i vot quan s'hagin de prendre decisions relacionades amb l'ocupació i el medi ambient. Per a l'autora el pitjor enfocament seria apartar els treballadors i considerar-los escèptics respecte del canvi climàtic o populistes quan s'oposen a plans que posen en perill els seus llocs de treball.

Tiziano Marino The India-Middle East-Europe Corridor in Europe's Indo-Pacific Strategy

El Corredor Econòmic Índia-Orient Mitjà-Europa (IMEC), iniciat a la cimera del G-20 a Nova Delhi, es considera una part important de l'estratègia d'Europa a l'Indo-Pacífic, amb un enfocament especial cap a l'Índia. Aquest memoràndum d'entesa inclou l'Índia, els Emirats Àrabs Units, l'Aràbia Saudita, els Estats Units, la Unió Europea (UE), França, Alemanya i Itàlia. Des d'una perspectiva europea, l'IMEC complementa la iniciativa Global Gateway i ha de contribuir a assolir els objectius de connectivitat i prosperitat sostenible a la regió. També a l'estratègia de «reducció de riscos» de la UE, amb l'objectiu de reequilibrar les relacions comercials entre la UE i la Xina. L'autor subratlla que la UE està cada cop més interessada per l'Índia, tal com va demostrar el discurs de la presidenta Ursula von der Leyen al Diàleg Raisina el 2022. A la vegada, els estats membres clau de la UE com Alemanya i França han incrementat les seves relacions amb l'Índia, posant èmfasi en el comerç, els llaços econòmics i la cooperació en defensa. Per la seva banda, Itàlia també veu l'IMEC com un component crucial de la seva estratègia indo-pacífica, connectant el Mediterrani amb els oceans Índic i Pacífic a través de l'Orient Mitjà, tot oferint oportunitats a Itàlia en els sectors marítim, ferroviari, energètic i de telecomunicacions. Paral·lelament, la inclusió dels Emirats Àrabs Units a l'IMEC reforça les relacions geoeconòmiques entre Europa i l'Orient Mitjà i s'alinea amb la política *Look West* de l'Índia. Finalment, l'autor adverteix que, tanmateix, l'IMEC s'enfronta a reptes com ara el desequilibri comercial important entre les relacions UE-Índia i UE-Xina, així com les diferents prioritats polítiques dels actors implicats.

Sostenibilidad y cambio climático

Ivan Savin & Lewis King The idea of “green growth” is appealing, but it is losing appeal among climate policy researchers

En el seu discurs sobre l’estat de la Unió del 13 de setembre, la presidenta de la Comissió Europea, Ursula von der Leyen, va demanar un desenvolupament accelerat del sector de les tecnologies netes i va destacar la importància del creixement ecològic. El creixement ecològic, que integra els objectius ambientals amb el creixement econòmic, compta amb el suport àmpliament d’institucions importants com el Banc Mundial i l’OCDE. Tanmateix, una enquesta duta a terme per la revista *Nature* a prop de 800 investigadors de polítiques climàtiques a tot el món revela un escepticisme generalitzat sobre el creixement ecològic als països d’ingressos alts. En canvi, els paradigmes alternatius com el «decreixement» (reducció planificada del consum material a les nacions riques) i l’“agrowth” (visió neutre del creixement econòmic, centrat en la sostenibilitat) estan guanyant força. El debat gira en gran mesura al voltant del concepte de «desacoblament», que qüestiona si el creixement econòmic es pot produir sense una major degradació ambiental o emissions de gasos d’efecte hivernacle. Aconseguir el desacoblament absolut (reduir les emissions durant el creixement econòmic) és essencial per al creixement ecològic, però hi ha opinions divergents sobre la seva viabilitat. L’enquesta revela que el 73% dels experts climàtics van expressar opinions alineades amb les posicions de “agrowth” o decreixement. L’escepticisme cap al creixement ecològic és més elevat entre els investigadors de països no membres de l’OCDE i els científics ambientals i socials, mentre que els economistes i els enginyers hi donen més suport. A més, l’enquesta indica que a mesura que augmenta la renda nacional i l’índex de desenvolupament humà ajustat a la desigualtat (IHDI), augmenta l’escepticisme cap al creixement ecològic. Això suggereix que els costos socioambientals del creixement poden superar els beneficis a nivells d’ingressos més elevats. En darrer terme, el pensament post-creixement ja no és marginal i radical entre els qui treballen en solucions al canvi climàtic. Cal doncs prestar més atenció a les raons per les quals alguns experts dubten que es pugui assolir un creixement ecològic, així com a les possibles alternatives centrades en conceptes més amplis de benestar social en lloc de limitar-se a pensar en termes de creixement del PIB.

Richard Bolwijn On the road to Cop28

Richard Bolwijn, director d’investigació d’inversions de la UNCTAD, la Conferència sobre Comerç i Desenvolupament, una organització intergovernamental de l’ONU que promou els interessos del món en desenvolupament en el comerç global, analitza els obstacles que existeixen per invertir en desenvolupament sostenible, l’impacte dels esdeveniments internacionals recents en el panorama d’inversió i les seves expectatives de cara a la COP28 en termes de desenvolupament sostenible. Destaca les tres principals barreres clau a l’hora en desenvolupament sostenible als països en desenvolupament: les qualificacions d’alt risc que generen uns costos de capital elevats, la manca de capacitat per a projectes a

gran escala i els reptes relacionats amb el clima empresarial i d'inversió. Bolwijn destaca la importància d'un entorn estable per a les inversions a llarg termini, especialment en el desenvolupament sostenible. També esmenta que els esdeveniments globals recents, com ara les crisis alimentàries, l'augment dels costos del petroli i el gas i els reptes econòmics, han creat incertesa en el panorama d'inversió, la qual cosa pot provocar que els projectes es retardin o cancel·lin. Tanmateix, aquests reptes podrien conduir a canvis polítics que estimulin la inversió responsable en l'agricultura i altres sectors. Pel que fa a la COP28, Bolwijn subratlla la importància que els països compleixin els seus compromisos de transferir finançament als països en desenvolupament per a la transició energètica. També demana que les finances públiques internacionals catalitzin la inversió privada, especialment en projectes d'infraestructures relacionats amb la transició verda. Destaca la necessitat d'establir mecanismes de finançament innovadors i insta els responsables polítics a fer que la inversió en desenvolupament sostenible sigui més atractiva per als inversors institucionals canviant les normes i reduint els riscos. Finalment, Bolwijn esmenta el Fòrum Mundial d'Inversions com a plataforma per a la inversió internacional en desenvolupament sostenible, que implica diversos actors de la cadena de valor de la inversió i té com a objectiu generar coneixements i solucions per al finançament i la inversió del canvi climàtic.

Christina Lu Green Hydrogen Isn't a Silver Bullet

En la carrera per la revolució de l'energia neta, Washington aposta molt per un gas que suscita tant entusiasme com escepticisme: l'hidrogen. L'administració Biden ha fet importants inversions en investigació i desenvolupament de l'hidrogen net, destinant 48 milions de dòlars i construint 10 centres d'hidrogen net a tots els Estats Units, com a part de les seves lleis sobre infraestructures i de reducció de la inflació. Aquest enfocament cap a l'hidrogen també és global, amb molts països, com Alemanya, Xina i Japó que consideren l'hidrogen net com una tecnologia clau per al futur. Això no obstant, hi ha un cert escepticisme sobre quan i com aquesta tecnologia es convertirà en una realitat. La seva importància rau en la seva capacitat de ser una forma neta d'energia, ja que pot ser produït sense emissions contaminants, especialment si es fa a partir d'energies renovables o altres fonts d'electricitat sense carboni. Això fa que l'hidrogen sigui una peça clau en les polítiques climàtiques de zero emissions. L'interès cap a l'hidrogen net no és nou, ja que ha existit durant dècades. Hi va haver una primera onada d'interès a la dècada de 1970, provocada per la crisi del petroli que va fer que les empreses consideressin l'hidrogen com una alternativa. Més tard, als inicis dels anys 2000, l'atenció es va centrar en els cotxes d'hidrogen i els preus de les accions de les empreses relacionades amb l'hidrogen van augmentar. En l'actualitat, la carrera cap a les emissions zero i les inversions massives del govern nord-americà han reanimat l'interès cap a l'hidrogen, però amb la diferència que l'èmfasi està posat en assolir objectius climàtics. Les empreses de combustibles fòssils també estan interessades a participar en la indústria de l'hidrogen, malgrat que l'hidrogen verd és vist com una alternativa per eliminar els combustibles fòssils. L'autora considera que aquesta indústria busca aprofitar els crèdits fiscals i les oportunitats lucratives que l'administració Biden i altres governs estan oferint per promoure l'ús de l'hidrogen.

Innovación, ciencia t tecnología

The Economist ChatGPT mania may be cooling, but a serious new industry is taking shape

L'article destaca que la primera onada d'entusiasme general cap a la Intel·ligència Artificial (IA) ha estat excepcional, i després de dos mesos del seu llançament al novembre de 2022, la IA de Chat GPT ja havia acumulat 100 milions d'usuaris i les empreses d'IA rebut més de 40.000 milions de dòlars en subvencions. En aquests moments l'ús del Chat GPT ha disminuït i menys persones busquen el terme «IA» als cercadors, però l'article revela que un inversor japonès, Son Masayoshi, conegut per invertir en mercats volàtils, vol invertir en Open AI, el creador de Chat GPT. Per consegüent, la segona fase de la Intel·ligència Artificial està creant una forma d'indústria completament nova centrada en models d'IA sobrealimentats. Segons l'autor, tres forces determinaran si la IA continuarà sent dominant o si altres actors prevaldran. Primer, la potència informàtica, el cost de la qual està obligant als constructors de models a ser més eficients. Els costos exorbitants d'executar models més potents està fent que, per exemple, Open AI, encara no hagi llançat el següent gran model, la qual cosa dona l'oportunitat de posar-se al dia a empreses com Google, que probablement llançarà properament el seu propi model. Segon, la lluita per a obtenir dades. Open AI i Google estan entrenats en més d'un bilió de paraules, l'equivalent a més de 250 Wikipedies en anglès. Però Internet està a punt d'esgotar-se i és per això que molts s'afanyen en crear de dades d'entrenament «sintètic» utilitzant algoritmes, i el premi serà crear un model que venci als rivals. Finalment, els diners. Molts fabricants de models ja s'estan allunyant dels bots d'estil Chat GPT per a un públic general, i en canvi busquen empreses que paguin quotes, per exemple des d'Open Ai ja s'han llicenciat els seus models a Microsoft. En definitiva, la pregunta és saber qui en sortirà victoriós de tot això i el cert és que empreses com Open AI, amb el seu gran nombre d'usuaris i Google amb els seus immensos recursos econòmics, tenen un gran avantatge.

Simon McCarthy-Jones Does AI have a right to free speech? Only if it supports our right to free thought

Segons l'autor, el desenvolupament de la Intel·ligència Artificial generativa (IA) planteja preguntes sobre si la IA hauria de tenir dret a la llibertat d'expressió, ja que els humans tenen dret a la llibertat de pensament segons el dret internacional. Alguns argumenten que el paper de la IA per donar suport al pensament humà i proporcionar informació implica que hauria de tenir dret a parlar lliurement per permetre el pensament lliure. Tanmateix, l'autor considera que l'aplicació de drets de llibertat d'expressió a la IA podria provocar desinformació i manipulació generades per la IA, cosa que podria danyar el pensament humà. Equilibrar la llibertat d'expressió de l'IA amb la salvaguarda del pensament humà és doncs tot un repte. La regulació de la IA hauria de tenir en compte el seu impacte en el pensament lliure. La proposta de llei d'IA de la Unió Europea, per exemple, requereix la divulgació del contingut generat per la IA per ajudar la gent a avaluar-lo. Tanmateix, exigir a les empreses que impedeixin que la IA generi contingut il·legal, com ara el discurs d'odi,

pot restringir el discurs legal i il·legal. Fer les empreses responsables del contingut generat per IA pot comportar restriccions innecessàries a la parla generada per la IA. Exigir a les empreses que publiquin resums de dades amb drets d'autor que s'utilitzen per entrenar la IA pot ajudar a avaluar els biaixos de la IA, però pot dificultar el discurs de la IA pressionant les empreses tecnològiques perquè evitin material controvertit. En definitiva, l'autor argumenta que per navegar pel paper en evolució de la IA en la formació del pensament humà, pot ser que siguin necessaris nous drets, com ara un «dret a pensar amb tecnologia». Equilibrar la llibertat d'expressió de la IA amb l'autonomia humana requereix doncs una consideració acurada i una possible acció reguladora per garantir que la IA serveixi els interessos del pensament humà sense soscavar-lo.

Geoffrey Carr Slowing human ageing is now the subject of serious research

L'esperança de vida ha augmentat significativament a tot el món des de 1950, amb la població dels països rics que sovint viuen molt més enllà dels 70 anys. No obstant això, hi ha límits pel que fa al nombre d'anys que es pot allargar la vida, amb molt poques persones que viuen més enllà dels 110 anys i no hi ha registres fiables de qualsevol persona que superi els 120. Tot i que hi ha un interès creixent per allargar tant la vida útil com la qualitat de la salut, la recerca sobre la longevitat ha suscitat a la vegada preocupacions i inversions tant dels líders de la indústria tecnològica com de les *startups* convencionals. Alguns fins i tot estan experimentant amb medicaments i suplements per allargar la seva vida. Malgrat l'escepticisme i els reptes en aquest camp, les proves suggereixen que determinats fàrmacs poden allargar la vida dels ratolins i proporcionar informació sobre el procés d'envelliment. Els avenços en l'edició de gens i l'accés a les dades de la seqüència gènica també han facilitat la investigació sobre l'envelliment. Els científics ara poden mesurar l'»edat biològica» dels cossos i òrgans, permetent estudis de longevitat més eficients. L'envelliment és un procés biològic complex influenciat per l'evolució, que prioritza la reproducció per sobre de la longevitat. La pressió evolutiva afavoreix els gens que milloren les possibilitats d'un individu de reproduir-se durant la joventut, fins i tot si representen riscos més endavant en la vida. Com a resultat, moltes afeccions relacionades amb l'edat, com l'Alzheimer i certs càncers, són més freqüents en la vellesa. No obstant això, els investigadors estan explorant maneres d'allargar la vida saludable orientant-se a les característiques específiques de l'envelliment, com ara la inflamació crònica i l'acumulació de proteïnes anormals. Tot i la complexitat de l'envelliment, els científics creuen que abordar aquests trets distintius podria allargar tant la vida com la salut. Diversos grups han identificat els distintius claus i els investigadors els estan estudiant individualment per desenvolupar intervencions que podrien allargar molt la vida humana.